

**ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**
**NEEDS FOR PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY PROMOTION OF SMALL-SIZED
SCHOOLS UNDER KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

ธงชัย กัลยา¹ อาคม อึ้งพวง²

Tongchai Kanlaya¹ Arkom Eungpuang²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2} Education Administration Department, Faculty of Education, Northeastern University

e-mail: tongchai.ninja14@gmail.com

Received: April 22, 2024 Reviewed: May 16, 2024 Revised: May 18, 2024 Accepted: May 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็น 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากสูตร Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 จำนวน 290 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน และครู จำนวน 256 คน รวม 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร 2) ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 3) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 4) ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และ 6) ด้านการมีทีมร่วมแรงร่วมใจ

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² อาจารย์ สังกัดสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แนวทางในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีแนวทางตามความต้องการจำเป็นในระดับที่ต้องพัฒนา คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนิเทศจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current situation, the desirable conditions and needs, and 2) to study guidelines for professional learning community promotion of small-sized schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2. The sample group's size used in this research was determined from Taro Yamane's formula at 0.05 level of sampling error classified by position using simple random sampling method. The sample group consisted of 34 administrators and 256 teachers, with the total number of 290 people. The instrument used to collect data was a 5-level rating scale questionnaire with reliability at 0.97. The statistics used for analyzing data comprised percentage, frequency, mean, standard deviation and PNI Modified index.

The results of the research found that:

1. The current situation, the desirable conditions, and needs for professional learning community promotion of small-sized schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 were found that the current situation was rated at a high level, the desirable conditions were rated at the highest level, and needs for professional learning community promotion of small-sized schools, arranged in order of the highest level of needs, were as follows: 1) the aspect of being caring community, 2) the aspect of supporting structure, 3) the aspect of learning and professional development, 4) the aspect of shared leadership, 5) the aspect of shared vision, and 6) the aspect of collaborative teamwork.

2. Guidelines for professional learning community promotion of small-sized schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 consisted of guidelines based on the needs to be developed, namely: 1) School administrators should organize activities for teachers and educational personnel for exchanging knowledge continuously and regularly, and 2) School administrators should promote internal and external supervision.

Keywords: needs, the current situation and the desirable conditions, professional learning community

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 วรรคสี่ บัญญัติว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา (3) บัญญัติว่าให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ประกอบกับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 54 บัญญัติว่า การให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะใดและการเลื่อนเป็นวิทยฐานะใด ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน วิทยฐานะตามมาตรา 42 ซึ่งผ่านการประเมิน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความประพฤติด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพประสบการณ์ คุณภาพการปฏิบัติงาน ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547). และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ได้กำหนดให้มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความสามารถและสมรรถนะที่เหมาะสมรองรับการพัฒนาประเทศไทย 4.0 โดยครูเป็นกลไกสำคัญสูงยิ่งในการเตรียมผู้เรียนตามยุทธศาสตร์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษา และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สมควรกำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งครู ได้มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560)

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในโรงเรียนศตวรรษที่ 21 นั้น หัวใจสำคัญของการเรียนการสอน เพราะเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีฉันทะ และศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ ร่วมกัน” บรรยายการอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ (Senge, 1990) ดังนั้น การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและครูอย่างมาก (Insa-ard, 2017) การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือ จะต้องมีความสัมพันธ์กันแบบกัลยาณมิตร ที่มิวิสัยทัศน์ เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีมครูเป็นผู้นำร่วม และผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้นการมีชุมชนแห่งวิชาชีพเกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาอีกด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560) ดังที่ผลการวิจัยของ

Hord (1997) พบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลดีทั้งต่อครูและนักเรียนคือทำให้ครูมีความรักและผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายความสำเร็จของการศึกษา ส่วนผลดีต่อนักเรียนคือทำให้อัตราการขาดเรียนลดลงนอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกาในปี 2013 – 2017 จากการศึกษาและเรียนรู้ในการเปรียบเทียบนโยบายและระบบการศึกษาของประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง อาทิ ประเทศฟินแลนด์พบว่า ครูมีอิสระที่จะดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมกับนักเรียน ประเทศแคนาดา (มณฑลออนตาริโอ) พบว่า ส่งเสริมให้ครู กล้าคิด กล้าทำ และมีความคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน ทำงานเป็นทีม และประเทศสิงคโปร์ พบว่า มีวัฒนธรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การทำวิจัยร่วมกัน การพัฒนาการสอนร่วมกัน การสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน (เกศทิพย์ ศุภวานิช, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครู เปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียน สามารถนำเสนอข้อคิดเห็นและร่วมสร้างความรู้ของโรงเรียน มีภาวะผู้นำร่วมกัน สร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำให้เห็นทิศทางการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างชัดเจน การรวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้น แต่สำหรับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก จะพบข้อจำกัดต่างๆ เช่น จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน (Katewong, 2013 อ้างถึงใน พิเชิต ขำดี และต้องลักษณะ บุญธรรม, 2562) ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสถานศึกษาขนาดเล็ก จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2566) ได้ระบุว่า มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 28,992 แห่ง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน) จำนวน 14,618 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.62 ของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด โดยปัญหาส่วนใหญ่มาจากการได้รับงบประมาณค่อนข้างน้อย ปัญหาโรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เนื่องจากครูและผู้บริหาร มีส่วนสำคัญมากในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ประสบปัญหา อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม อีกทั้งการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบทีมร่วมแรงร่วมใจ แบบกัลยาณมิตร และการให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างสนับสนุนยังไม่มากนัก อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา จากรายงานผลการดำเนินงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2565 ต่ำกว่าระดับประเทศ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 1.09 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีผลคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 1.54 และ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีผลคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 4.05 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2, 2565) ดังที่ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า 1) ด้านที่ร่วมแรงร่วมใจ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการปฏิบัติงานแบบทีม 2) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูอยู่ร่วมกันโดยมีวิถีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผย มีความไว้วางใจ จะเห็นได้ว่าแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการบริหารงานในสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงลำดับความสำคัญของความต้องการการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 2) ด้านที่ร่วมแรงร่วมใจ 3) ด้านภาวะผู้นำร่วม 4) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) ด้านโครงสร้างสนับสนุน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นองค์ความรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 จำนวน 290 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนผู้บริหารและครูได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 34 คน ครูผู้สอน จำนวน 256 คน รวมเป็น 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert มีจำนวน 39 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ของคำถามทุกข้อเป็น 1.00 และทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมรายด้าน

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมรายด้าน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ		
1.ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)	3.72	0.69	มาก	6	4.44	0.38	มาก	6	0.19	5
2.ด้านการมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork)	3.87	0.67	มาก	2	4.58	0.45	มากที่สุด	4	0.18	6
3.ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership)	3.84	0.71	มาก	3	4.64	0.39	มากที่สุด	3	0.20	4
4.ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development)	3.78	0.70	มาก	5	4.57	0.41	มากที่สุด	5	0.21	3
5.ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community)	3.84	0.71	มาก	4	4.69	0.40	มากที่สุด	2	0.22	1
6.ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure)	3.87	0.75	มาก	1	4.70	0.36	มากที่สุด	1	0.21	2
รวม	3.83	0.66	มาก		4.60	0.35	มากที่สุด		0.20	

จากตารางที่ 4 พบว่าสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PNI_{Modified}$ คือ ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, $S.D.=0.75$) รองลงมาคือ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.71$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $S.D.=0.70$)

1. สภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PNI_{Modified}$ คือ ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, $S.D.=0.36$) รองลงมา คือ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$, $S.D.=0.40$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $S.D.=0.70$)

2. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นดังนี้

1. ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ($PNI_{Modified}=0.22$)
2. ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($PNI_{Modified}=0.21$)
3. ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($PNI_{Modified}=0.21$)

3. ผลการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

แนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน 18 แนวทาง ดังนี้ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) มี 2 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในแต่ละเดือน และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนิเทศจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานแบบยืดหยุ่น คล่องตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้อี้อต่อการดำเนินการของ PLC และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งเน้นความยั่งยืน ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการ PLC สำหรับโรงเรียนบัดดี้กัน ซึ่งเป็นโรงเรียนข้างเคียงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดอบรมการสร้าง

นวัตกรรมรูปแบบต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้โดยให้มีการระดมความคิดเห็นพร้อมทั้งประเมินจากนักเรียน และ

4) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) มี 3 แนวทางได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบ่งสายงานที่รับผิดชอบกระจายหน้าที่ที่รับผิดชอบ และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเป็นผู้วางแผนตัดสินใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) มี 3 แนวทางได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และ 3) สถานศึกษาควรมีการใช้วิสัยทัศน์ร่วมเป็นตัวกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการต่างๆในการปฏิบัติงาน

ด้านการมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) มี 3 แนวทางได้แก่ 1) บุคลากรในสถานศึกษาควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในการทำงาน 2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั่วโมง PLC เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และ 3) สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) มีระดับการปฏิบัติที่ต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในทางปฏิบัติแล้วสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งการนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคตค่อนข้างน้อย อันส่งผลต่อระดับการปฏิบัติของด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมตา จงมีสุข และจุลดิศ คัญทัพ (2564) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอิสระดีศรี (2563) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพหุพระ วาเลย์ รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 พบว่า สภาพการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพหุพระ วาเลย์ รวมไทย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบิรารวรรณ์ เพ็ชรนา (2563) ซึ่งทำวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้านการร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม และด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ

2. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modifieds}$) เฉลี่ยเท่ากับ 0.20 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสำคัญอันดับ 1 คือ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) โดยมีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modifieds}$) 0.22 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีความสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างศรัทธาให้ครูอุทิศตนในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม การที่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้มีการดำเนินงานเกี่ยว PLC ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมตา จงมีสุข และจุลดิศ คัญทัพ (2564) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า องค์ประกอบด้านชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) ดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ น้อยกว่า .30 ซึ่งครูมีอิสระทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอน มีอิสระในการวางแผนเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดอยู่ในกรอบภาพรวมของโรงเรียน มีความเมตตากรุณา เอื้ออาทร คอยดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกันใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกันเพื่อลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงาน และมีการเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับ สันติ สีลาและวิเชียร รุ้ยนิยง (2563) แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่นแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ค่าดัชนี $PNI_{Modifieds}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.26 สอดคล้องกับ พิชิต ขำดี และต้องลักษณะ บุญธรรม (2562) ความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ (1) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถ กระบวนการสังเกตการณ์สอนควรมีการวางแผนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงศักยภาพของตนเองและสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อ

พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (3) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน และมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม (4) ด้านการมีเงื่อนไขสนับสนุน การส่งเสริมช่วงเวลาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน การเสริมแรง ให้กำลังใจ และการเป็นแบบอย่างที่ดี (5) ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน สร้างภาวะผู้นำผู้ตามในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มอบหมายงานตามความความถนัด และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

3. แนวทางในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มี 18 แนวทาง โดยจำแนกในแต่ละด้านตามลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) มี 2 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานแบบยืดหยุ่น คล่องตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งเน้นความยั่งยืน ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มี PLC สำหรับโรงเรียนใกล้เคียงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดอบรมการสร้างนวัตกรรมรูปแบบต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้โดยให้มีการระดมความคิดเห็นพร้อมทั้งประเมินจากนักเรียน และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีระบบสารสนเทศในการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบ่งสายงานและหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา และ 3) สถานศึกษาควรมีการใช้วิสัยทัศน์ร่วมเป็นตัวกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ด้านการมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศการทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน 2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั่วโมง PLC เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และ 3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรเปิดใจยอมรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2564) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แล้วพบว่า 1) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ คือ ผู้บริหารควร

ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมี
ส่วนร่วมในการประเมินผลในการปฏิบัติงานแบบทีม 2) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู
อยู่ร่วมกันโดยมีวิถีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผย มีความไว้วางใจและให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และมี
เสรีภาพทางวิชาการ 3) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา
ตนเองทางด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 4) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากร
และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพ และกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา
ร่วมกันเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น 5) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน คือ ผู้บริหารควรจัดทำ
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับโครงสร้างสนับสนุนชุมชนอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความ
ถูกต้อง และตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน 6) ด้านภาวะผู้นำร่วม คือ ผู้บริหารควรเสริมสร้างแรงบันดาลใจ
ในการปฏิบัติงานร่วมกันให้แก่ครู เพื่อให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สอดคล้องกับ วัชรพร แสงสว่าง ซึ่งทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า
แนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน 29 แนวทางได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม
มี 4 แนวทาง ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ มี 5 แนวทาง ด้านภาวะผู้นำร่วม มี 6 แนวทาง ด้านการเรียนรู้และการ
พัฒนาวิชาชีพ มี 4 แนวทาง ด้านชุมชนกัลยาณมิตร มี 5 แนวทาง และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน
มี 5 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและอรรถประโยชน์ของการพัฒนา
แนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมความเหมาะสม ความถูกต้องและอรรถประโยชน์
อยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กุลธิดา พุ่งคำใน (2561) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบริบทคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบริบท
คณะครุศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพควรพัฒนาด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานร่วมกัน และ
ด้านโครงสร้างสนับสนุน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันสภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการ
เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) มีค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบันสภาพ
พึงประสงค์ที่ต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด
วิสัยทัศน์ เป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีฝ่ายงานและมีเวทีสำหรับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในแต่ละเดือน และควรส่งเสริมให้มีการนิเทศการดำเนินงานด้าน PLC ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยทำให้ได้ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการและจำเป็นสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีศึกษานิเทศก์เป็นผู้ชี้แนะแนวทางและให้คำแนะนำในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียนให้กับครูมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรศึกษารอบแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดเพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อสร้างให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กุลธิดา พุงคาโน. (2561). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบริบทคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 12(1), 79-89

เกศทิพย์ ศุภวานิช. (2560). **คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

นิยดา เปี่ยมพิชชนะ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1[บทคัดย่อ]. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

- พิชิต ขำดี และต้องลักษณะ บุญธรรม. (2562). ความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปกร**, 39(2), 67-78.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 134 ตอนที่ 14 ก, 6 เมษายน 2560.
- วิราวรรณ เพ็ชรนา. (2563). **แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สันติ สีลา และวิเชียร รุ้ยืนยง. (2563). **แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). **หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ**. สำนักงานปลัดกระทรวง. กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2565). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2565**. กาฬสินธุ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (2560). **แนวทางการขับเคลื่อน PLCสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน Thailand 4.0**. จันทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). **สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565**. สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมตา จงมีสุข และจุลดิศ คัญทัพ. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3. **วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 12(1), 81-91.
- อิสระ ดีครัน. (2563). **แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพพระ วาเล่ย์ รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2**. **วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น**, 8(2), 15-29.
- Hord, S.M. (1997). **Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement (Internet)**. Southwest Educational Development Laboratory. Retrieved August 18, 2020 from <http://www.sedl.org/siss/plccredit.html>
- Insa-ard, S. (2017). A Development of Professional Learning Community of Practice to Enhance Practical Community Using Ict for Instruction of Basic Education Teachers. **Veridian E-Journal**, 10(2), 997-995.

Senge, P. M. (1990). **The fifth discipline :The art and practice of the learning organization.** London : Century Press.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics. An introductory Analysis** (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.

